

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільське обласне комунальне територіальне відділення
Малої академії наук України**

**Відділення: мовознавство
Секція німецької мови**

Лексико – семантичні особливості кольорів у символіці політичних партій Німеччини

Роботу виконав:

Рудзік Павло Андрійович

учень 10 класу

Теребовлянського академічного ліцею
імені Ярослави Стецько

Науковий керівник:

Голочинська Ірина Олександрівна

Вчитель німецької мови

ТЕРНОПІЛЬ — 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЛЕКСИКО – СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИКМЕТНИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ КОЛЬОРУ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ.....	6
1.1 Колір та його психологічний вплив на емоційний стан людини.....	6
1.2 Семантика та символіка кольорів.....	9
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ КОЛЬОРІВ У СИМВОЛІЦІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НІМЕЧЧИНИ	14
2.1 Grün	14
2.2 Rot.....	16
2.3 Schwarz.....	18
2.4 Gelb.....	20
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24

ВСТУП

Кольори визначають наше життя – свідомо і несвідомо. Вони дають нам орієнтацію, впливають на наші емоції, служать засобом спілкування, підкреслюють індивідуальність і надають ідентичності. Світ навколо нас барвистий і все, що пов'язане з ним є матеріалом для мовознавчих, лінгвокультурологічних чи психолінгвістичних досліджень.

Колір був предметом дослідження впродовж багатьох років не лише фізиків, психологів, але й мовознавців України та світу. До числа учених, які зробили величезний внесок у вивчення кольору слід віднести: Гіппократа, Леонардо да Вінчі, Ісаака Ньютона, Р. Штайнера. Найбільший внесок у формування та розвиток в медичній галузі методики кольоротерапії здійснили – Й.В. Гете, Н.Р. Финсен, М. Люшер. Власне Йоганн Вольфганг фон Гете активно працював над розвитком особливостей вчення про вплив кольорів на психіку суспільства та людини зокрема.

Дослідження семантики слова особливу увагу привернуло у М.П. Кочергана, О.О. Потебні, О.О. Татаренко, О.О. Селіванової, О. Дзівака, А. Критенко та ін.. Кольоропозначення як одиниця лексики стало центром досліджень – А.В. Висоцького, Т.Ф. Ковальової та ін.. Серед східноєвропейських філологів варто виділити – Ж. Соколовську, Р. Фрумкіна та ін..

Кольоронім на сучасному етапі досліджують І. Бабій, І. Ковальська, О. Науменко, О. Паливода, А. Швець та ін. Т. Козак провела діахронічне дослідження «Лексико-семантична група слів, які позначають колір у німецькій мові».

Варто зауважити, що у Німеччині ця тема є дуже актуальною у дослідженні. Беручи до уваги тему та широкий спектр досі не вивчених особливостей використання кольорів і буде здійснено наше дослідження.

Однак, слід зазначити, що палітра кольорів на політичній арені країн світу залишається мало дослідженою та проявляється з новою силою, що і зумовлює **актуальність обраної теми**. Кожен колір має своє особливе семантичне значення

та досить часто трактується по різному. Сучасне суспільство все частіше замислюється над питанням вибору кольору для того чи іншого явища. Колір – це не лише те, що ми сприймаємо оком, але й глибокий зміст, який несе за собою ряд дій та наслідків.

Мета даного дослідження: дослідити лексико-семантичні особливості кольорів у символіці політичних партій Німеччини.

Для розв’язання поставленої у роботі мети нами розглянуті такі основні **завдання**:

- ✓ проаналізувати літературні джерела з даної теми;
- ✓ описати вплив кольору на емоційний стан людини;
- ✓ дослідити семантику та символіку прикметників, які позначають колір;
- ✓ проаналізувати використання кольорів у символіці політичних партій Німеччини.

Об’єктом дослідження є палітра кольорів.

Предметом дослідження виступають лексико-семантичні особливості кольору символіці політичних партій Німеччини.

У ході роботи використано нами наступні **методи**: теоретичного аналізу та семантичного аналізу, описовий, що дало нам можливість проаналізувати літературні джерела, систематизувати основні лексико-семантичні особливості кольорів та описати їх використання у символіці політичних партій Німеччини.

Теоретичне значення дослідження полягає у тому, що воно аналізує особливості кольорів у символіці політичних партій Німеччини.

Практична значимість роботи обумовлена тим, що результати дослідження можуть бути використані у викладанні лекційних курсів з лексикології німецької мови, в практиці викладання німецької мови як іноземної, при підготовці студентських та магістерських наукових робіт.

Структура і об’єм роботи відповідають загальноприйнятим вимогам написання наукових робіт. Наукове дослідження складається із вступу, 2 розділів

основної частини, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 27 сторінок.

У **вступі** обґрунтовано вибір теми, її актуальність, визначено об'єкт, предмет і завдання дослідження; висвітлено методи, теоретичне і практичне значення роботи.

Розділ I знайомить нас з поняттям колір, його психологічним впливом на емоційний стан людини, лексико-семантичними значеннями прикметників, що позначають колір, а також представляє символіку досліджуваних кольорів.

Розділ II подає аналіз використання кольорів у символіці політичних партій Німеччини.

У висновках підведено підсумки, викладено результати дослідження та виконаних завдань поставлених перед початком роботи, сформульовано основні теоретичні та практичні висновки.

Список використаних джерел містить список наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців у даній галузі опрацьованих нами в ході дослідження.

РОЗДІЛ 1. ЛЕКСИКО – СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАЛІТРИ КОЛЬОРІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

1.1 Колір та його вплив на суспільство

Колір — суб'єктивна характеристика сприйняття світлової хвилі, яка ґрунтується на здатності людського зору розрізняти електромагнітне випромінювання з довжиною хвиль у межах видимого діапазону. [1]

Академічний тлумачний словник сучасної української мови трактує колір як «світловий тон чого-небудь; забарвлення. *З шиї.. звисало важке глиняне намисто різних яскравих кольорів (Леся Українка, III, 1952, 712); Оксані — радість: мати одрізала з полотна хустку, а порошком пофарбувала в червоний колір (Андрій Головка, I, 1957, 106); * Образно. Боротьба йде не тільки на макро-арені, де політичні кольори досить чітко визначені, а й на мікроарені людських душ (Вітчизна, 4, 1964, 151).*; виражальні засоби мови, музики, сценічного мистецтва і т. ін. *Громада розписувала темними кольорами панів (Панас Мирний, I, 1949, 378)*». [3]

Досвід вчить нас, що окремі кольори дарують особливий настрій». Гете вже знав: кольори викликають настрої і емоції. Холодні кольори, такі як синій, мають заспокійливу дію, тоді як теплі кольори, такі як червоний, жовтий і оранжевий, мають стимулюючий ефект. Є кольори, які роблять кімнату більшою, і кольори, які переповнюють.

Як зазначає М.П. Розанов, в залежності від тематичного спрямування та основної мети, колір активно використовується в політичній, економічній, виробничій, промисловій та інших сферах діяльності, які спрямовані на споживача відповідних послуг. [10]

Позначення кольору має давнє походження. З 18 століття бере свій початок психологія кольору, поява даного напрямку було пов'язано з ім'ям великого німецького поета Й. В. Гете і його науковою працею «Вчення про колір». У даному

творі автор ставить у відповідність певним квітам характерні для них психологічні стани людини. Спираючись на положення Гете запропонував свою класифікацію кольорів. Він розділив кольору на:

- «Позитивні» - жовтий, червоний, червоно-жовтий (помаранчевий);
- «Негативні» - синій, червоно-синій і синьо-червоний.

Перша група кольорів створює бадьорий, живий, діяльний настрій, друга група - неспокійне, м'який і сумний. Зелений колір, на думку Гете, нейтральний .

У «Вченні про колір» поет зачіпає і міжкультурні відмінності в колірній символіці і в психологічному впливі кольору. Любов до строкатого і яскравому він вважає характерною ознакою для «некультурних» народів і дітей. У освічених народів, навпаки, існує якась неприязнь до квітів, особливо яскравим. Колір одягу автор пов'язував як з характером нації в цілому, так і з характером окремої людини. Живі, активні нації воліють до посиленних яскравих кольорів. Помірні народності віддають перевагу солом'яного і червоно-жовтому. Нації, які прагнуть показати свою гідність, віддають перевагу червоному. Молоді жінки виділяють світлі відтінки - рожевий, блакитний. Літні люди віддають перевагу ліловому і темно-зеленому .

З давніх давен людство за різноманітним призначенням активно використовувало колір. Слід зазначити, що в уявленнях і традиціях певні барви мали символічне, культове, кастове та розпізнавальне значення. в одязі колір слугував для акцентування уваги суспільства на елементах урочистості, величі, свята, жалоби та інших емоційних сигналах. З часом, над вивченням, розвитком і прикладним застосуванням кольоротерапії активно працювали давньоєгипетські, давньоіндійські та китайські лікарі стародавньої медичної практики.

Опрацювавши ряд публікацій на тему психологічного впливу кольорів на людину, слід зазначити, що кольори можуть бути теплими та холодними, важкими та легкими, крикливими та спокійними, солодкими та гострими.

Кольори створюються світловими хвилями, які потрапляють в око на різній довжині і дратують світлочутливі клітини. Потім світлові хвилі присвоюються відповідному спектральному кольору. Кожен колір активує певні нейрони в мозку,

які у кожної людини пов'язані з індивідуальними асоціаціями. Асоціація, яку викликає колір, звичайно, в першу чергу сформована особистою історією. Болісні переживання або моменти щастя можуть бути тісно пов'язані з кольором. Тим не менш, є можливість зробити кілька загальних тверджень про те, які кольори викликають у людей певні реакції. Наприклад, люди почуваються зручніше, коли темні кольори використовуються на низьких предметах, таких як підлога, килими чи столи, і світлі кольори на високих предметах, таких як стіни. При оформленні кабінетів і навчальних кімнат вибір кольору не повинен бути бездумним. Червоний колір можна використовувати для підвищення концентрації. Дослідження показують, що люди в червоному робочому середовищі більше зосереджуються на деталях і є більш ретельними. Люди, які знаходяться в синьому середовищі, навпаки, працюють більш творчо. Кожному кольору надають певні ефекти та емоції, які можна використовувати в різних контекстах.

Світова палітра кольорів є досить різноманітною (див. *Рис.1*) та містить різну кількість лексичних одиниць на позначення кольору. Так, в німецькій мові існує 8 основних базових кольорів, які позначаються такими лексичними одиницями: Rot, Grün, Blau, Cyan, Magenta, Gelb, Weiß und Schwarz, у той час, як в українській – 7: чорний, білий, червоний, жовтий, зелений, блакитний та синій. Однак основний акцент у нашому дослідженні ми зосередимо на Rot, Grün, Gelb, Blau und Schwarz, які присутні на політичній арені Німеччини.

Рисунок 1

1.2 Семантика та символіка кольорів

Походження кольорового символу, його зміст, зв'язок з тими чи іншими явищами і подіями в житті людей, міжкультурні відмінності у символіці кольору становлять значний інтерес у вивченні кольоронайменувань. Об'єктами дослідження в області колоронімів є їх стилістичні функції, формування нових значень слів і словосполучень на основі колірних визначень, символіка кольору, системні відносини між лексичними одиницями кольору, способи вираження відтінків кольору в окремих мовах, переклад імен кольору з однієї мови на іншу.

За спостереженнями вчених, із розвитком і збагаченням людського досвіду відбувався розвиток і збагачення системи кольоронайменувань. Можна назвати різні джерела її поповнення. В історії світової культури можна виділити кілька періодів, коли накопичення кольоропозначень відбувалося найбільш активно. Особливе місце займає при цьому період науково-технічної революції і подальшого розвитку промисловості, зокрема, ткацької і фарбувальної, коли

створювалися безліч нових відтінків кольору невідомих і неможливих до того моменту, що, як результат, спричинило збагачення колірної термінології.

Починаючи з XVI століття, активним джерелом розвитку кольоролексем стала література, особливо поезія, де створення різних поетичних образів вимагало нових найменувань, у тому числі і колірних. У ході подальшого розвитку художньої мови поступово збільшувалось багатство кольорових виразів, що позначають різні нюанси одного і того ж кольору.

При утворенні нових позначень кольору описовим чином відбувається семантичне розширення лексеми, яке можна кваліфікувати або як поява нового значення (семантична інновація), або як розвиток омонімії. Проаналізуємо етимологічні особливості деяких прикметників кольоропозначень німецької мови. Прикметник *schwarz* - чорний бере свій початок від латинського слова *sordere*, що означало первісно «бути брудним». Словник Duden зазначає, що даний прикметник походить від середньовісньонімецького, старовісньонімецького (*mittelhochdeutsch, althochdeutsch*) *swarz* та означає темний, брудний.[15]

Особливої уваги заслуговують семантичні значення даного прикметника:

- **предмет найтемнішого відтінку, який поглинає всі промені світла, не відбиває світла** - *eine Trauerkarte mit schwarzem Rand; ein schwarz gelockter Junge; am schwarz geränderten Briefumschlag erkannte man die Trauerpost; sie ist schwarz gekleidet; der Stoff ist schwarz gestreift;*

- **дуже темної зовнішності, вигляду** - *schwarzer Pfeffer; der Kuchen ist beim Backen schwarz geworden (umgangssprachlich; ist beim Backen verbrannt); den Kaffee schwarz (ohne Milch) trinken;*

нелегальний; без офіційного погодження, без дозволу - *schwarze Geschäfte; etwas schwarz kaufen; schwarz über die Grenze gehen.* [15]

Етимологія *grün* - зеленого кольору в німецькій мові пов'язана зі словами *gher* - / * *ghre*- індогерманської мови, що мають значення виростати, рости. У середньонімецькій мові існувало слово *grüene* і його похідні *grüenen* - квітнути, розквітати, *grüene werden* - відпочивати, набиратися сил, *grüenet vleisch* - сире

м'ясо, *grünen mat* - зелена трава, *grüonen* - стає зеленим, свіжим та пов'язує з травою.

Прикметник *grün* має декілька семантичних значень та вживається у різних ситуаціях. Розглянемо деякі з них:

- **колір свіжої трави, листя** - *grüne Wiesen, Wälder; grüne Farbe; grüne Weihnachten (Weihnachten ohne Schnee); grüner Salat (Blattsalat); ihre Augen sind grün; die Ampel ist grün (umgangssprachlich; zeigt grünes Licht); die Bäume werden wieder grün (beginnen auszuschlagen); etwas grün färben, streichen; grün belaubte Bäume; ein grün gestreiftes, grün kariertes Handtuch; {substantiviert:} die Farbe des Mantels spielt ins Grüne;*

- **ще не дозрів; незрілі** - *grüne Äpfel, Tomaten; die Birnen sind noch zu grün; die Bananen werden grün geerntet;*

- **свіжий і соковитий** - *grüne Ware (frisches Gemüse); das Holz brennt schlecht, weil es noch zu grün ist;*

- **маючий невеликий досвід та інтелектуальну зрілість** - *ein grüner Junge;*

- **прихильність до захисту навколишнього середовища** - *grünes Denken; grüne Produkte kaufen.*

Жовтий колір *gelb* «mittelhochdeutsch gel, althochdeutsch gelo, eigentlich = glänzend, schimmernd» [15] є вираженням сонця і світла, символом випромінювання та оптимізму. Історичні зміни у відмінюванні призвели до появи *b* (середньовірнонімецька *gelw-*) Походження слова *gelb*- жовтий-пов'язано з давньовірнонімецькою мовою. Тоді *gellen* означало крик. Навіть сьогодні ми використовуємо вираз *Mir gellen die Ohren!* - У мене дзвенить у вухах!

Семантичне значенні цього кольору пояснюють зовнішнім виглядом лимона [15]- *sich gelb und grün ärgern; jetzt ist [es] gelb (an der Ampel); der Gelbe oder gelbe Sack; das Gelbe oder gelbe Trikot (des Spitzenreiters im Radsport); die Gelbe oder gelbe Karte (besonders Fußball); Gelbe Rüben (Möhren).*

Прикметник *blau* - «mittelhochdeutsch blā, althochdeutsch blāo, eigentlich = schimmernd, glänzend; vgl. Belche(n)» [15] синій, блакитний - утворено від вірнонімецького слова *blau*, що означає блискучий, сяючий. Дослідники

відзначають, що слово «синій» може мати значення «чорний», «темний». Синій колір придбав сучасний зміст під впливом моря, блискучого під променями сонця і кольору неба з сяючим на ньому сонцем.

На відміну від лексичних значень попередніх прекметників, лексичне значення прикметника *blau* є досить символічним та різноплановим. По-перше цей колір символізує **колір безхмарного неба** - *blaue (blutleere) Lippen; blaue (durch Kälteeinwirkung verfärbte) Hände; ein blaues (blutunterlaufenes) Auge haben; (Kochkunst) Aal blau (Aal), Forelle blau; die Tapete ist blau; jemandem das Blaue vom Himmel [herunter] versprechen (umgangssprachlich: jemandem ohne Hemmungen die unmöglichsten Dinge versprechen) das Metall lief blau an*. По-друге – **колір людей, які вживають спиртні напої** - *wir waren alle ziemlich blau; blau sein [wie ein Veilchen/wie eine [Strand]haubitze o. Ä.] (umgangssprachlich: [völlig] betrunken sein)*.

Прикметник *rot* – «mittelhochdeutsch, althochdeutsch rōt» [15] - червоний походить від верхньонімецького, старонімецького *rōt* та означає колір свіжої крові: *rote Farbe, Tinte; eine rote Fahne, Bluse; rote Kirschen, Rosen; ein roter Abendhimmel; rote Glut; ein rotes Licht; roter Wein (Rotwein)*

Незважаючи на національні відмінності у символіці кольору, більшість «основних» кольорів мають свої, символічні значення, закріплені у релігії та культурі [2]. Розглянемо основні з них:

ROT (ЧЕРВОНИЙ) – пристарість, енергія, щастя. Червоний сигнальний колір означає небезпеку та ненависть, а також асоціюється з любов'ю та щастям у багатьох культурах. Як символ хороших і поганих пристрастей, червоний колір передає терміновість і спонукає до імпульсивної покупки. Якщо ви перебуваєте в середовищі, де переважають червоні тони, прискорюється пульс і стимулюється апетит. Оскільки червоний колір в природі в першу чергу асоціюється з такими небезпеками, як вогонь і кров, увага підвищується. В результаті ви працюєте більш зосереджено і точніше в червоному середовищі.

GELB (ЖОВТИЙ) – оптимізм, спілкування, теплота. Жовтий означає оптимізм і радість життя, а також наївність, заздрість, скупість, егоїзм і невірність. Жовтий також асоціюється з розкішшю і багатством. Жовтий колір має

стимулюючий ефект і викликає нервові занепокоєння та енергію, але не викликає тривоги в організмі, як червоний колір. Залежно від частки червоного або зеленого в жовтому, колір виглядає сяючим і стимулюючим (золотисто-жовтий), а точніше свіжий, кисло-гіркий (зелено-жовтий).

GRÜN (ЗЕЛЕНИЙ) – природність, надія. Зелений колір заспокійливий і символізує природність, надію/впевненість, свіжість, весну, здоров'я та молодість. Розслаблююча дія зелені впливає як на психіку, так і на вегетативну нервову систему. У зелених кімнатах час минає швидше, а високий рівень шуму легше переносити. Зелений також асоціюється з грошима в Америці.

SCHWARZ (ЧОРНИЙ) – сила, печаль. Чорний колір насамперед асоціюється з містикою, розмежуванням, трауром, самотністю, консерватизмом, об'єктивністю, функціональністю та сучасністю. Чорна упаковка сприймається як важча та менша. Оскільки чорний бездоганний, він також асоціюється з могутністю та силою.

BLAU (СИНІЙ) – довіра, повага. Синій колір впливає на самопочуття людини двояко. Фізіологічна дія синього - заспокоєння. Психологічний найкраще описати як задоволеність. У цьому гармонійному стані без напруги стимулюється творчість і підвищується продуктивність.

Отже, кольоропозначення у сучасній мовній картині світу зумовлюється багатьма чинниками: культурно-історичними, суспільно-політичними, індивідуально-психофізіологічними, художньо-виражальними, вони зумовлені традиціями народу-носія мови.

Семантичне поле кольороназв є засобом передачі чуттєвого сприйняття світу, його відображення знаковим способом є різноплановим, чітко структурованим, воно відіграє важливу роль в естетичному сприйнятті навколишнього світу.

На сьогодні у лінгвістиці не вироблено системного підходу до лексичних одиниць-колоронімів. Проте спільною для багатьох вчених є думка про те, що слово-колоронім початково забарвлене емоційно, воно не просто позначає колір, але і намагається виразити наше ставлення до нього.

Як свідчить аналіз досліджуваного матеріалу, колір може бути виражений експліцитно (шляхом прямого називання кольору або ознаки за кольором), і імпліцитно (шляхом називання предмета, кольорова ознака якого закріплена в побуті або культурі на рівні традиції).

РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ КОЛЬОРІВ У СИМВОЛІЦІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НІМЕЧЧИНИ

Різні кольори політичних партій мають одну подібну функцію з футбольними майками: можна розпізнати за кілька секунд хто куди належить. Особливо в ніч виборів, коли перші прогнози показують по телебаченню. Кольори окремих партій пояснюються часто історією.

На політичній арені Німеччини представлені декілька партій: Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD) – rot; CDU/CSU-Fraktion im Deutschen Bundestag (Unionsfraktion) – schwarz; Bündnis 90/Die Grünen (Grüne) – grün; Freie Demokratische Partei (FDP) – gelb. Об'єктом другого розділу нашого дослідження і будуть етимологічні причини використання кольорів у символіці політичних партій Німеччини.

2.1 Grün

Через кольори ми відкриваємо світ політичного. Червоний, чорний, жовтий, зелений – елементарні орієнтаційні моделі політичної публіки, оскільки вони організовують партійно-політичний спектр. В умовах медіадемократії багато речей візуалізуються через кольори, які лежать поза нашою повсякденною сферою досвіду.

Варто зауважити, що політична партія кольору свіжої трави, листя виникла в результаті злиття «*Bündnis 90*» і «*Die Grünen*».

У жодному іншому випадку поєднання політичних інтересів і партійного кольору не є таким очевидним, як у випадку із зеленим: зелений — це колір рослинності та втілення природи. Серед різноманітних громадських рухів "Зелені"

зробили собі ім'я у Федеративній Республіці наприкінці 1970-х років своєю відданістю захисту природи та навколишнього середовища. Тоді в різних місцях формувалися громадські ініціативи під назвами, наприклад, «Зелений список охорони навколишнього середовища». Нарешті в 1980 році була заснована партія «Зелені». Зразком послужила екологічна організація «Грінпіс», яка з 1971 року об'єднує борців за мир і природоохоронців. У той час як інші партії експериментували з кольорами під час виборчої кампанії 2005 року, Bündnis 90/Die Grünen значною мірою покладалися на власні традиційні кольори. На з'їзді передвиборної партії вся сцена була зелена, аж до неонових трубок, встановлених за кафедрою.

В інших країнах партії переважно використовують зелений колір, коли він є частиною національних кольорів. При цьому часто саме колір використовують регіонально орієнтовані політичні групи. Це також походить від традиції, яка виникла в республіканських рухах з початку сучасності: зелений колір розуміється як колір свободи, як символ свободи від іноземного панування, якої прагнуть або досягають.

Зелений колір «Die Grünen» присутній не лише у символіці даної партії, але й у їхніх твердженнях та баченнях: ***grüne Abgeordnete; eine grüne Partei; grüne Politik machen; grün wählen*** .[15]

На сторінках німецькомовних газет та журналів важко відшукати інші лексичні назви даної партії. Ключовим компонентом пошуку є прикметник *grün* або *Die Grünen*:

«.....Demnach stellten Abgeordnete der Grünen-Bundestagsfraktion allein im Oktober und November dieses Jahres 16 schriftliche Fragen an Wissings Ministerium.....»;[23]

«.....Mit ihrer Wissbegier übertrafen die Grünen sogar die AfD, die lediglich 14 Fragen stellte.....»;[23]

«.....In der FDP löst die grüne Fragenflut Verwunderung aus. Offenbar sei bei manchen Grünen bis heute nicht verwunden worden, dass das Verkehrsministerium an die FDP gegangen sei, heißt es.....»[23]

Отже, прикметник «*grün*» є найпоширенішим символом на політичній арені Німеччини та наскрізним елементом в діяльності партії.

2.2 Rot

Багатогранним є по своїй семантиці і прикметник «*Rot*», який виступає наскрізним символом політичної партії Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD), членом якої і виступає лідер самої держави Олаф Шольц.

Червоний колір століттями використовувався для підкреслення претензій на владу, центральним символом соціальних повстань. Арнольд Реббоу, чий «Лексикон політичних символів» 1970 року все ще вважається стандартною працею, характеризує значення цього кольору так: «Червоний, особливо в його звичайній фіксації у формі червоного прапора, перевершує всі інші сучасні політичні символи з точки зору віку, важливості та рекламної сили. Червоний – агресивний колір; він світить здалеку; він приваблює погляд магічною силою; він кидає виклик, залицяється та стримує». [31]

Те, що Реббоу назвав «найуспішнішим сучасним політичним символом усіх часів», очолювало марші протесту в усіх європейських країнах — відтоді жодне інше політичне забарвлення не було настільки чітко усвідомлене на міжнародному рівні.

У Німеччині червоний прапор став використовуватися в революційному 1848 році. Поступово він замінив чорно-червоно-золотий прапор як визвольний символ. У 1863 році «Allgemeine Deutsche Arbeiterverein» використовувало його як символ партії; з написом "Свобода, рівність, братерство!" згодом став «традиційним прапором СДПН». [31] Приблизно до 1900 року державна влада вживала заходів проти демонстрації червоної символіки: після похорону соціал-демократів поліція зрізала на кладовищі червоні стрічки вінка.

Після Першої світової війни червоний прапор використовували переважно комуністичні групи. Тоді як соціал-демократи звернулися до чорно-червоно-золотої комбінації, кольорів державного прапора, і

використовували лише червоні прапори всередині, комуністи боролися за присутність на вулицях масовим використанням червоних прапорів.

Після Другої світової війни червоний колір став розповсюдженим і дуже тонким кольором. У НДР червоні прапори були частиною повсякденного життя навіть поза великими політичними подіями. У Федеративній Республіці, однак, колір був обтяжений націонал-соціалістичним минулим і сьогоденням противника комуністичної системи. На виборчому з'їзді СДПН у 1953 році було піднято сотню червоних партійних прапорів, що принесло негативні відгуки партії. Партійне керівництво боялося бути пов'язаним з комунізмом. Тому з 1960-х років на партійних конференціях демонстрували лише традиційний прапор.

Відтоді СДПН використовує червоний колір у своєму публічному образі досить вибірково. Стримане використання можна побачити на багатьох передвиборчих плакатах. Червоний – це просто логотип, представлений у 1989 році: квадрат із білими літерами SPD. У федеральній виборчій кампанії 2005 року також було мало червоного; обставина, яка викликала деякі критичні коментарі, які шукали зв'язок між кольором та ідеологією. Геннінг Вагенбрет, професор візуальної комунікації в Берліні, написав про передвиборчі плакати СДПН: «Навіть червоний колір, який, мабуть, є найвигіднішим кольором у політичному спектрі з точки зору дизайну, був зведений до мінімуму, red просто дизайн чи також програмне рішення?" [22]

Як чистий сигнальний колір, крім свого статусу політичного символу, червоний використовувався й також використовується іншими партіями. FDP широко використовувала його на своїх плакатах аж до 1960-х років. А напис ХДС вже давно червоний. Згідно з маркетинговими аналізами, ці червоні літери стали постійною торговою маркою.

Історично склалося, що червоний колір став символом комуністичних, соціалістичних, соціал-демократичних чи марксистських рухів, які відбувалися під червоним стягом. Виходячи із вище сказаного зрозумілими є: *rote (marxistische) Literatur; das rote (kommunistische) China; eine rote (kommunistische, sozialdemokratische) Regierung; dieser Stadtteil wählt traditionell rot*

(sozialdemokratisch, eine linke Partei); (substantiviert:) die Roten haben die Wahl gewonnen; ein Bündnis aus Grün und Rot (aus Grünen und SPD). [15]

Результатом таких історичних моментів і стала поява ідіом - *lieber rot als tot* (umgangssprachlich: es ist besser, kommunistisch, sozialistisch regiert zu werden, als im Kampf gegen den Kommunismus, Sozialismus zu sterben).

Проаналізувавши ряд німецькомовної преси, можемо сказати, що основним компонентом пошуку інформації виступає здебільшого не сама назва політичної партії, а прикметник, який є її символом – «Rot».

„....Vor allem, wenn die Klagen nicht berechtigt sind. Als Rot, Gelb und Grün vor einem Jahr ihr Bündnis schmiedeten, gingen die freien Demokraten noch als Sieger vom Platz....“ [24]

„...Und laut aktueller Infratest-Erhebung kommt die Union auf 23 Prozent, gefolgt von Grünen (21) und SPD - Roten (18)....“ [26]

2.3 Schwarz

Чорний колір особливо став символічним для ще однієї політичної партії Німеччини - *CDU/CSU-Fraktion im Deutschen Bundestag (Unionsfraktion)*. Schwarz (von der dunkelsten Färbung, die alle Lichtstrahlen absorbiert, kein Licht reflektiert – найтемнішого відтінку, який поглинає всі промені світла, не відбиває світла) також має давні традиції на політичній арені. Різноманітні суб'єкти, які використовували його і яких тут можна згадати лише частково, показують, наскільки різноманітними є позиції та погляди, які можна з ним пов'язати: у середні віки, у період темного благочестя, чорний колір був домінуючим у іспанському суді. Чорний - це був також колір одягу, якому віддавала перевагу європейська знать. У той же час чорний колір, особливо чорна зірка, став символом анархізму.

На початок 20-го століття були так звані чорносорочники, члени фашистських рухів, які вперше вирушили в Італію в цій формі в 1919 році, щоб вдатися до насильницьких і смертоносних дій проти соціалістичних груп. Цікавою є стратегія того, щоб за допомогою цієї уніформи людина виглядала рівною серед

рівних. Поза всіма класовими відмінностями, у тих, хто брав участь, мало створитися враження змовної спільноти. Одна обставина була використана тактично: подібно до коричневих сорочок у Німеччині, прихильники націонал-соціалістичного руху не докладали жодних зусиль, щоб сповідувати та класифікувати себе, тому що сорочки в цих кольорах були частиною звичайного одягу.

Коли сьогодні в політичному сленгу використовується термін «чорношкірі», зазвичай маються на увазі консерватори, зокрема члени або симпатичні ХДС. Порівняно з іншими партійними кольоровими кодами тут є те, що він не був обраний самою партією, а приписаний їй політичними опонентами. Оскільки консерватизм також рекрутувався з клерикально-християнського середовища, його представники асоціювалися з священницькими ризами; чорне вбрання особливо передбачено для протестантського духовенства.

Хоча чорний колір майже не відігравав ролі в корпоративному дизайні ХДС, молодіжна організація партії Junge Union (JU) почала використовувати його як торгову марку. Завдяки масштабній кампанії 2004 року вона перетворила слоган «чорне — це красиво», який неодноразово використовувався в рекламі з кінця 1960-х років, у загальну «формулу» самопрезентації. Кажуть, що результатом кампанії є «своєрідний спільний зв'язок», який долає зовнішні уявлення державних об'єднань, які досі сильно відрізнялися за зовнішнім виглядом. «Бути перед виборцями цілеспрямованим і послідовним самозображенням» і «створення безпомилкового іміджу» є цілями. [31] Що вражає в цій кампанії, яка виступає за подібні спроби інших партій, так це далеко -досягаюча претензія: Торгова марка «чорний» і багато чорних рекламних товарів повинні сприяти всебічній (політичній) самосвідомості.

Duden — словник трактує нам schwarz - *christdemokratisch, konservativ [geprägt, regiert o. Ä.]*, що, власне і використовується у політичному жаргоні: *im schwarzen Bayern; schwarz wählen; {substantiviert: } die Schwarzen wählen*.

Німецькомовна преса представляє нам ряд статей, у яких говориться про діяльність, погляди та стереотипи *Die Schwarzen*:

«...Heute sei Schwarz-Grün demokratische Normalität, sagt Beust. »Beide Parteien haben sich so verändert, dass es normal ist, zu Koalitionen zu kommen, wenn die Bedingungen stimmen....»;[28]

«...Eine realistische Option ist Schwarz-Grün bisher jedoch nur in den alten Bundesländern.....»[28]

Отже, Schwarz (чорний) це символ чіткості, витриманості та досконалості ще однієї політичної партії Німеччини (CDU/CSU), яка впевнено дотримується своїх правил.

2.4 Gelb

Freie Demokratische Partei (FDP) обирає своїм символом жовтий колір (*Gelb*). У словнику Duden зазначено, що *gelb* (жовтий) - *von der Farbe einer reifen Zitrone* (з.Б: *eine gelbe Tapete; die Blätter werden schon gelb (bekommen Herbstfärbung); Gelbe Rüben (süddeutsch; Möhren); Gelbe Seiten (Branchenbuch)*). Жовтий колір асоціюється з заздощами, з поганим самопочуттям: *j-m wurde gelb und grün vor den Augen* в очах потемніло, *sich gelb und grün ärgern* – не тямити себе від злості.

У той час як жовтий має позитивні конотації в інших культурах і тому використовувався політичними правителями як державний колір (китайські імператори, наприклад, прикрашали себе ним), в Європі цей колір асоціювався з соціально маргіналізованими та поза законом. Повії повинні були носити жовту хустку, жінки з позашлюбними дітьми - жовтий одяг, євреї - жовтий капелюх або інші жовті знаки розрізнення.

Окрім того, жовтий колір вважався «кольором зрадників». Даний колір вперше набув такого значення в Німеччині, коли окремі діячі в Кайзеррайху та Веймарській республіці намагалися дискредитувати так звані робочі спільноти як жовті.

Той факт, що сьогодні в Німеччині лібералів досі ототожнюють із жовтим, бере початок від виборів у землі Баден-Вюртемберг у 1972 році. Після того, як виборчі кампанії раніше рекламувалися, серед іншого, помаранчевим, рекламне агентство запровадило поєднання синього та жовтого як сигнальний колір. Успіх

був настільки великим, що кольори також були використані в федеральній виборчій кампанії того ж року. Донині вони формують логотип і рекламні кампанії партії.

Щоб пояснити рішення в 1972 році, партія офіційно заявляє: «Немає жодних причин, чому колір був обраний синьо-жовтим». [31] Появу даного символу можна трактувати як ознаку випадковості або довільності вибору кольору. У будь-якому випадку досвід, отриманий під час дослідження, показує, що в багатьох випадках у партіях і партійних фондах мало достовірних і загальнодоступних знань про рішення щодо зовнішнього вигляду кольору.

Як було уже зазначено, етимологія даного символу є особливою та не однозначною, однак, варто зазначити, що у сучасній пресі даний колір зустрічається також у поєднанні:

«...Grün ärgert Gelb...»;[23]

«...Seit 2021 regiert nun Schwarz-Rot-Gelb in Magdeburg...»;[28]

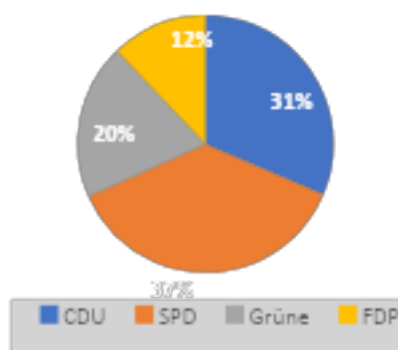
«..... Vor allem, wenn die Klagen nicht berechtigt sind. Als Rot, Gelb und Grün vor einem Jahr ihr Bündnis schmiedeten, gingen die freien Demokraten noch als Sieger vom Platz.....»; [24]

Проаналізувавши етимологію *Gelb*, можемо стверджувати, що як і лексичне значенні так і позиція носіїв на політичній арені Німеччини є світлою та позитивною. Як колір, жовтий функціонує в середовищі сам дуже рідко, як і його прихильники в політиці.

Отже, політичне бачення мешканців Німеччини представлене нам чотирма кольорами або чотирма політичними поглядами (див. рис.2), які є історично роз'яснені. Основну перевагу має червоний колір (37%), на другому місці - чорний (31%), на третьому – зелений (20%) та на четвертому – жовтий (12%).

Рисунок 2

Parteien in Deutschland 2021

ВИСНОВКИ

У сучасну епоху умовою успішної взаємодії різних культур і народів є великі знання іноземних мов. Вивчаючи іноземні мови, людина разом з лінгвістичними знаннями отримує уявлення і про культуру, традиції і звичаї країни, мова якої вивчається, відбувається зіставлення рідної мови з іноземним, порівняння двох культур. Людина стає духовно багатшою, терпимою по відношенню до інших народів з іншими традиціями, звичаями, правилами поведінки.

Мова є одним із засобів вираження культури. Два поняття: мова і культура тісно взаємопов'язані. У мові відображені не тільки особливості природних умов або культури, але й життя суспільства, історія, менталітет народу.

Вивчення досліджуваного матеріалу доводить, що кольори є не тільки способом вказівки на зовнішній вигляд оточуючих нас об'єктів, але й зберігають у собі історію розвитку мови і народу, відображають культурні та релігійні традиції, широту міжнародних зв'язків, політичний устрій тієї чи іншої країни, окремі епізоди з життя народів.

В результаті нашого дослідження було виконано поставлені завдання, а саме:

1. проаналізовано основні друковані та електронні праці українських та зарубіжних науковців з даної теми.
2. описано психологічний вплив кольорів емоційний стан людини та формування її світогляду.

3. нами було досліджено семантику та символіку кольорів сучасної німецької мови.
4. проаналізовано використання кольору в символіці політичних партій Німеччини.

Результати нашого дослідження показують досягнення мети, вирішення поставлених завдань і стали підставою для формулювання таких висновків.

1. Колір – це унікальне явище, яке має специфічні властивості впливу на психологію людини та формування нею власного світогляду.
2. Палітра кольорів є багатогранною, однак найпоширенішими є сталі кольори, а не їхні відтінки.
3. Кожен колір має власну назву та лексико-семантичне значення, яке має історичне підґрунтя.
4. Особливе місце на політичній арені Німеччини посідають чотири кольори – чорний, червоний, жовтий та зелений. Три з яких побутують і в національній символіці країни, але із іншим семантичним значенням.
5. Найбільш згадуваним у періодиці є *Grün* та його носії, однак, особливу роль у політичному житті країни та формуванні її поведінки відіграють *Rot und Schwarz*, які є чіткими та вимогливими в своїх баченнях та прагненнях.
6. Світлим та семантично не досконало трактованим є *Gelb*, який вміло представлений на політичній арені та функціонує тривалий час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа <http://sum.in.ua/s/kolir>
2. Веклич Ю.І. Значення кольорів у культурах народів світу у контексті формування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів початкової [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3170/1/Veklych_Y_PSPO_13_FLMD_PL.pdf
3. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%80>
4. Гете. Й. Як колір впливає на наші емоції [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа <https://wkrolik.com.ua/jogann-gete-yak-kolir-vplivaye-na-nashi-emoci%D1%97/>
5. Кантемір С. О. Синтагматичні та парадигматичні властивості прикметників кольору в німецькій мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04. «Германські мови» / С. О. Кантемір. – Одеса, 2003. – 22 с.
6. Капніна Г. І. Ахроматичні кольори в українській та німецькій мовах / Г. І. Капніна // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки. - 2018. - Вип. 281. - С. 70-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_fil.n_2018_281_10

7. Капніна Г. Колір у відображенні мовної картини світу (на прикладі німецької мови) / Г. Капніна // Актуальні питання гуманітарних наук. - 2016. - Вип. 15. - С. 156-162. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2016_15_20
8. Козак Т. Б. Лексико-семантична група слів, які позначають колір у німецькій мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04. «Германські мови» / Т. Б. Козак. – Одеса, 2002. – 18 с.
9. Курченко Л. М. Семантика кольорів в німецькій та українській картинах світу / Л. М. Курченко // Мовні і концептуальні картини світу. – 2010. – № 29. – С. 34–40.
10. Розанов М.П. Психологія кольору: особливості, вплив і семіотичне значення [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:TjwnY4Kd4EJ:https://jivs.donnu.edu.ua/article/view/7179/7207&cd=9&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>
11. Семантика і символіка кольору [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа https://allref.com.ua/uk/skachaty/semantika_i_simvolika_koloru
12. Ästhetik der politischen Farben - Farbenlehre als Mittel der politischen Inszenierung [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу <https://www.grin.com/document/76347>
13. Die Farben der Zukunft sind gelb und grün [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу <https://www.capital.de/wirtschaft-politik/die-farben-der-zukunft-sind-gelb-und-gruen>
14. Die psychologische Wirkung von Farben [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу <https://www.onlineprinters.de/magazin/die-psychologische-bedeutung-der-farben/>
15. Duden. Deutsches Universalwörterbuch (DUW) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу <https://www.duden.de/woerterbuch>
16. Farben als Wegweiser in der Politik <https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/29753/farben-als-wegweiser-in-der-politik/>

17. Farbpsychologie [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<https://www.maler-michels.de/wohnraumdesign/farbpsychologie/>
18. Jennifer Fritsch Was bedeutet "Rot-rot-grüne Koalition"? [Электронный ресурс].
 – Режим доступу до документу
https://praxistipps.focus.de/was-bedeutet-rot-rot-gruene-koalition-einfach-erklart_136609
19. Politische Farbe [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
https://de.wikipedia.org/wiki/Politische_Farbe
20. RAL-Farben [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<http://www.ral-farben.de>
21. Schwarz-Weiß-Rot vor dem Reichstag: Das bedeutet die Reichsflagge [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<https://www.rnd.de/politik/reichsflagge-bedeutung-wofur-stehen-die-farben-und-wann-ist-die-fahne-verboten-OHWUD7XV4NFSXAUENIA76JAMH4.html>
22. SPIEGEL [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<https://www.spiegel.de/politik/deutschland/deutschland-in-der-krise-so-ungerecht-geht-es-in-der-bundesrepublik-zu-a-11f4eace-2654-4104-be77-abd19bf1eba8>
23. SPIEGEL [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<https://www.spiegel.de/panorama/die-gruenen-und-die-fdp-gruen-aergert-gelb-a-08f8efc0-8c8f-4ce6-8eb6-9dcd205f5456>
24. SPIEGEL [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<https://www.spiegel.de/wirtschaft/christian-lindner-der-mann-mit-dem-glaubwuerdigkeitsproblem-kolumne-a-c24cd49f-1762-45e9-a236-50c86a5b68ff>
25. SPIEGEL [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<https://www.spiegel.de/ausland/chris-hipkins-soll-neuer-regierungschef-in-neuseeland-werden-a-cd979a58-cb9b-441d-907f-477e039b42cc>
26. SPIEGEL [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу
<https://www.spiegel.de/politik/deutschland/cdu-berlin-schwarzer-traum-vom-roten-rathaus-a-0b99341c-ed00-4903-b053-74bbd5234c15>

- 27.SPIEGEL [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/umfrage-zur-berlin-wahl-cdu-stabil-vo-rn-spd-und-gruene-kopf-an-kopf-dahinter-a-cf0fa3f8-cd7f-423e-ab11-3eadf65b54e2>
- 28.SPIEGEL [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу <https://www.spiegel.de/panorama/schwarz-gruen-in-nrw-und-schleswig-holstein-regiert-hier-deutschlands-zukunftscoalition-a-d1bfb364-01b9-40ea-8b2b-bdd9e7874e23>
- 29.Warum haben Reisepässe unterschiedliche Farben? [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу <https://www.travelbook.de/service/darum-haben-reisepaesse-unterschiedliche-farben>
- 30.Wie die Farben in die Politik Einzug hielten [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу <https://kurier.at/wissen/wie-die-farben-in-die-politik-einzughielten/400683584>
- 31.Wie die Parteien auf ihre Parteifarben gekommen sind (Linke | SPD | Grüne | FDP | CDU | CSU | AfD) [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документу <https://www.youtube.com/watch?v=wsDslXZ7Hvo>
- 32.Woher kommen die politischen Farben? [Электронный ресурс]. – Режим доступа до документа <https://www.ndr.de/nachrichten/info/sendungen/Woher-kommen-die-politischen-Farben-,audio173345.html>